

30.9.2022

VN/335/2019
VN/335/2019-OM-50

Jakelussa mainituille

Vesilain tarkistamistyöryhmä

Asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän valmistelemaan ehdotuksen vesilain tarkistamiseksi. Oikeusministeriö asettaa erikseen seurantaryhmän seuraamaan ja arvioimaan työryhmän työtä.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 1.10.2022-31.3.2023.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen 10.12.2019 päivätyn ohjelman mukaan ”Päivitetään vesilaki ulottamaan kalatalousvelvoitteet niin sanottuihin nollavelvoitelaitoksiin.” Hanke on osa toimenpidekokonaisuutta, joiden tarkoituksena on elvyttää kansallisia vaelluskalakantoja. Toimet liittyvät laajempaan hallitusohjelman tavoitteeseen pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa.

Suomessa on noin 230 yli 0,1 MW vesivoimalaitosta. Kaikkein pienimpien eli alle 0,1 MW:n vesivoimalaitosten kokonaismäärä ei ole tiedossa. Oikeusministeriöön saadun selvityksen mukaan noin neljäsosaan yli 0,1 MW suuruisien laitosten lupapäätöksistä ei sisälly määräyksiä kalatalousvelvoitteesta tai kalatalousmaksusta (ns. nollavelvoitelaitos). Alle 0,1 MW suuruisista laitoksista nollavelvoitelaitoksia on lukumääräisesti vähintään yhtä paljon.

Nykyinen vesilaki sisältää säännökset vesitalouslupaan sisältyvän kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun sekä lupamääräysten muuttamisesta. Vesilain edellytykset, joiden nojalla lainvoiman saaneen vesitalouslupan määräksiin voidaan jälkikäteen puuttua, ovat tiukat. Lupamääräysten tarkistaminen tai uusien määräysten antaminen ei saa pääsääntöisesti sanottavasti vähentää hankkeesta saatavaa hyötyä, minkä lisäksi hankkeesta vastaavalla on oikeus saada korvausta tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta aiheutuvista muista kuin vähäisistä edunmenetyksistä.

Hankkeesta vastaavan asema jälkikäteistä vesitalouslupa puuttumista vastaan on vahva, joka on rajoittanut vaelluskalakantojen elvyttämiseen tähtävien hankkeiden toteuttamista. Voimassaolevaa lainsäädäntöä on pidetty epätydyttävänä erityisesti nollavelvoitelaitosten osalta, joihin kohdistuvien hankkeiden edistäminen on käytännössä osoittautunut hyvin hankalaksi ilman luvanhaltijan myötävaikutusta.

Oikeusministeriössä on laadittu vuonna 2018 virkatyönä arviomuistio, jossa on tarkasteltu jälkikäteeseen kalatalousvelvoitteen määrittämiseen liittyviä oikeudellisia kysymyksiä (Oikeusministeriön julkaisu 36/2018). Arviomuistion taustalla on oikeusministeriölle jätetty aloite lainmuutokseksi, jolla pyritään parantamaan luonnonvaraisten vaelluskalakantojen elinolosuhteita jokivesistöissä. Arviomuistio on ollut lausuntokierroksella, jota koskeva lausuntopalautte on koostettu tiivistelmäksi (Oikeusministeriön julkaisuja 2019:32). Lausunnonantajat ovat pääosin yhtyneet arviomuistiossa esitettyyn näkemykseen nykyisen sääntelyn riittämättömyydestä ja vesilain muuttamiseen tähtävään lainvalmisteluhankkeen tarpeellisuudesta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

30.9.2022

VN/335/2019
VN/335/2019-OM-50

Tavoitteet

Tavoitteena on tarkistaa vesilakia siten, että kalatalousvelvoite tai kalatalousmaksu voitaisiin jatkoa nykyistä helpommin liittää lainvoiman saaneeseen vesivoimalaitoksen lupaan, johon sellaista ei entuudestaan sisälly. Samassa yhteydessä tulee valmistella nollavelvoitelaitoksia koskevasta lainmuutoksesta johtuvat välttämättömät muutokset muuhun lupamääräysten tarkistamista ja kalatalousmaksun ja kalatalousvelvoitteen tarkistamista koskevaan sääntelyyn. Työryhmän tulee lisäksi kartoittaa menettelyllisiin säännöksiin edellä mainitusta muutoksesta mahdollisesti johtuvat tarkistamistarpeet ja valmistella tarpeelliset muutokset.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus vesilain muuttamiseksi siten, että hankkeen tavoitteet saavutetaan. Ehdotuksen tulee pohjautua jälkikäteiseen kalatalousvelvoitteen määrittämiseen liittyviä oikeudellisia kysymyksiä koskevaan arviomuistioon (Oikeusministeriön julkaisu 36/2018) sekä siitä annettuun lausuntopalautteeseen.

Työryhmän on laadittava mietintönsä hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi

Puheenjohtaja
Lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö

Jäsenet
Lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm, oikeusministeriö
Kalastusneuvos Eija Kirjavainen, maa- ja metsätalousministeriö
Lainsäädäntöneuvos Erja Werdi, ympäristöministeriö
Ympäristöneuvos Satu Lyytikäinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Ylitarkastaja Kimmo Aronsuu, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Professori Niko Soininen, Itä-Suomen yliopisto

Sihteerit
Lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm, oikeusministeriö
Tutkija Aleksi Heikkilä, oikeusministeriö

Työryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän menot maksetaan momentilta 25.01.01.

Osastopäällikkö Antti T. Leinonen

Yksikönpäällikkö Merja Muilu

30.9.2022

VN/335/2019
VN/335/2019-OM-50

Liitteet 6.9.2022 päivätty taustamuistio
Jakelu Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteerit
Tiedoksi Oikeusministeriö
- kansliapäällikkö
- viestintäjohtaja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi